

Examenul național de bacalaureat 2026
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă

Simulare

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică; Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic) **Varianta 2**

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I. TÉTEL **(30 pont)**

Olvassa el a következő költeményt, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

Petőfi Sándor: Csokonai

Egy kálomista pap s Csokonai
Egymásnak voltak jóbarátai.
Kilődul egyszer Debrecenből
S a jóbarát előtt megáll,
S: ihatnám, pajtás! Így kiált föl
Csokonai Vitéz Mihály.

"No, ha ihatnál, hát majd ihatol,
Akad még bor számodra valahol,
Ha máshol nem, tehát pincémbe;
Ottan nem egy hordó bor áll."
Szólt a pap, s leballag véle
Csokonai Vitéz Mihály.

"Ihol ni, uccu!" fölkiált a pap,
Amint egy hordóból dugaszt kikap;
"Szaladj csapért! ott fenn felejtém;
Szaladj öcsém, de meg ne állj!"
És fölrohan lóhalálában
Csokonai Vitéz Mihály.

A likra tette tenyerét a pap;
Csak vár, csak vár, hogy jön talán a csap.
S a csap nem jött, és a pap morgott:

"De mi az ördögöt csinál,
Hol a pokolba' marad az a
Csokonai Vitéz Mihály?"

Tovább nem győzte várni a csapot,
Ott hagyta a hordót (a bor kifolyt),
Fölmén a pincéből a házba,
De ott fenn senkit nem talál.
Csak késő este érkezett meg
Csokonai Vitéz Mihály.

Hát a dologban ez volt az egész:
Kereste ott fenn a csapot Vitéz,
Zeget-zugot kikutat érte,
De csak nem jön rá, hogy hol áll?
És így csapért szomszédba mégyen
Csokonai Vitéz Mihály.

A szomszédban valami lakzi volt,
Elébe hoztak ételt és italt;
És ím az étel és bor mellett
És a zenének hanginál
Csapot, papot, mindent felejtett
Csokonai Vitéz Mihály.

1. Értelmezze a költemény címét!	2 pont
2. Nevezze meg a vers témáját!	2 pont
3. Mutassa be a költemény vershelyzetének és versbeszédének egy-egy jellemzőjét!	4 pont
4. Nevezzen meg egy életképre utaló jellemvonást a versben!	2 pont
5. Nevezze meg „a csap nem jött” költői képet!	2 pont
6. Állapítsa meg a vers rímképletét, majd nevezze is meg!	4 pont
7. Állapítsa meg a költemény hangulatát!	2 pont
8. Írjon ki a műből egy vándormotívumot, egy ismétlést, egy felcserélést és egy ellentétet!	4 pont
9. Értelmezze a vers utolsó két sorát!	4 pont
Pontot ér a helyes fogalom- és nyelvhasználat, a helyesírás.	4 pont

A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el a következő szöveget, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

A rendszerváltás utáni Európa filmjei a múlt feldolgozását, a társadalmi átalakulásokat és az emberi felelősség kérdéseit állították a középpontba. Az elmúlt három és fél évtized a kontinens filmművészetében egyszerre jelentett technikai megújulást és mély önvizsgálatot – a realizmus, a történelem és a nemzeti identitás keresése határozta meg a korszakot.

A kilencvenes évek – A múlt feldolgozása és az új valóság

A rendszerváltás után Kelet- és Közép-Európában a film a szabadság és a történelmi szembenézés eszköze lett. A lengyel Krzysztof Kieślowski Három szín-trilógiája az erkölcsi és filozófiai dilemmák költői összegzése, míg Emir Kusturica Underground-ja a Balkán háborús múltjának tragikomikus tükrö. Németországban Tom Tykwer (A lé meg a Lola) a modern városi élet ritmusát, Franciaországban pedig Luc Besson és Jean-Pierre Jeunet (Amélie csodálatos élete) az új vizualitást hozták el. A dán Dogma 95-mozgalom (Lars von Trier, Thomas Vinterberg) az őszinteséget és nyers realizmust állította a középpontba.

A kétezres évek – Realizmus, társadalom, identitás

A 2000-es években a filmek a társadalmi igazságtalanságok, az elidegenedés és az erkölcsi válság kérdéseit vizsgálták. A román újhullám (Cristian Mungiu – 4 hónap, 3 hét, 2 nap) a kommunizmus utáni erkölcsi összeomlást mutatta meg. Németországban Florian Henckel von Donnersmarck A mások élete című filmje a diktatúra megfigyelő rendszerét tárta fel, míg a francia Laurent Cantet (Az osztály) a bevándorlás és integráció problémáit elemezte. Oroszországban Andrej Zvjagincev (Visszatérés, Leviatán) a hatalom és az erkölcs konfliktusait formálta modern parabola formájában.

A 2010-es évek – Történelem, emlékezet és nemzeti önkép

A 2010-es években az európai film visszafordult a történelemhez és a közösségi identitáshoz. A lengyel Paweł Pawlikowski Ida és Hidegháború című filmjei fekete-fehér képi világukkal az emlékezet és a szerelem tragikumát egyesítették. A cseh filmek – például Agnieszka Holland és Jan Svěrák munkái – a személyes történelem és a társadalmi változások határvonalát rajzolták újra. Franciaországban Jacques Audiard és Bruno Dumont különböző módon, de hasonló kérdésekkel szembesítették a nézőt: mit jelent ma európainak lenni?

Magyarország – Hagyomány, történelem és nemzeti önreflexió

A magyar film a rendszerváltás után új irányokat keresett: Tarr Béla (Sátántangó), Fliegauf Benedek (Csak a szél) és Mundruczó Kornél (Fehér isten) a társadalmi és morális kérdések felé fordultak. Nemes Jeles László pedig a Saul fia (Oscar-díj, 2016) című filmjében a holokausztot új nézőpontból mutatta be, a Dogma 98 filmjeire jellemző vágás nélküli szereplőkövető kameramozgást idézve. Az utóbbi években a magyar történelmi film is megújult: a Hunyadi sorozat a középkori hősies múltat, a Talpra magyar! pedig a szabadságharc és nemzeti öntudat új filmes megfogalmazását hozta. Ezek a művek a nemzeti identitás és történelem modern újraértelmezései, amelyek a magyar film új korszakát jelzik.

(Forrás: Európai film a rendszerváltástól napjainkig | Transzparens Újságírástért Alapítvány honlapja)

1. Írjon ki a szövegből 2 kulcsszót! 2 pont
2. Társítsa az időpontokat a hozzájuk tartozó eseményekkel! Írja át a vizsgalapra a helyes társításokat!
Időpontok: Események:
1) 1989 után a. a film a szabadság és a történelmi szembenézés eszköze lett
2) 21.század b. Megújult perspektíva a filmkészítésben: vágás nélküli szereplőkövetés
3) 90-es évek c. A filmek témája: Mit jelent ma európainak lenni?
4) 2010-es évek d. Megújul a filmtematika
5) Az utóbbi 35 év e. Technikai megújulás, mély önvizsgálat 5 pont
3. Értelmezze a következő kifejezéseket!
nemzeti identitás; történelmi szembenézés; modern parabola; rajzolták újra 4 pont
4. Írjon ki a szövegből 3 olyan érvet, ami alátámasztja a következő kijelentést!
„Az elmúlt három és fél évtized a kontinens filmművészetében egyszerre jelentett technikai megújulást és mély önvizsgálatot.” 3 pont
5. Értelmezze a következő kijelentést!
A rendszerváltás utáni Európa filmjei a múlt feldolgozását, a társadalmi átalakulásokat és az emberi felelősség kérdéseit állították a középpontba. 4 pont
6. Melyik film témája a nemzeti identitás és szabadság az alábbiak közül? Írja át a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!
a. Nemes Jeles László: Saul fia
b. Robert Dornhelm, Nagypál Orsi, Szász Attila és Lengyel Balázs: Hunyadi
c. Paweł Pawlikowski: Ida
d. Szurdi Miklós: Talpra magyar! 2 pont
7. Igazak (I) vagy hamisak (H) a következő kijelentések? Írja át a vizsgalapra a kijelentések betűjelét és az I vagy H jelölést!
A fenti szöveg
a. bemutatja az európai film utóbbi másfél évtizedét.
b. tényeket sorol fel az európai film utóbbi évtizedekben történt átalakulásával kapcsolatban.
c. adatokat tartalmaz arról, hogy miben újult meg a magyar történelmi film.
d. tudósít arról, hogy Kelet- és Nyugat-Európában a rendszerváltás után a film a szabadság és a történelmi szembenézés eszköze lett. 4 pont
8. Miben nyilvánult meg az, hogy a 20. század fordulójának filmművészetét meghatározta a realizmus és a nemzeti identitás kérdése? Fogalmazza meg válaszát 2 példa alapján! 2 pont
9. Mi utal arra, hogy a magyar film is az új filmművészeti irányok felé fordul a rendszerváltás után? Említsen meg 2 gesztust a szöveg alapján! 2 pont
10. Írja át a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!
„Ezek a művek a nemzeti identitás és történelem modern újraértelmezései, amelyek a magyar film új korszakát jelzik.”
A fenti mondatban a beszélő
a. sajnálatát fejezi ki azzal kapcsolatban, hogy a filmművészet nem a klasszikus vonalon halad tovább;
b. feltételezi, hogy a magyar film új korszaka kezdődik a történelem modern újraértelmezésével;
c. kijelenti, hogy a Talpra magyar! és a Hunyadi című filmek modern újraértelmezései a az utóbbi évtizedek magyar történelmének és új korszaknyitó jelentőségűek;
d. azt a véleményét fejt ki, miszerint jó irányba változik a magyar történelmi témák filmfeldolgozása. 2 pont

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjon értekezést körülbelül két oldal terjedelemben **A barátság megjelenítése az irodalomban** címmel egy ön által választott magyar szépirodalmi mű alapján! Értekezését egyetlen irodalmi alkotás alapján írja meg, figyelembe véve az alábbi értelmezési szempontokat!

1. a választott alkotás műfaji sajátosságai	2 pont
2. a választott műben ábrázolt emberkép (pl. felvilágosodás kori, romantikus)	4 pont
3. a választott műben megjelenített társadalmi viszonyok, problémák, értékek, értékrend(ek)	4 pont
4. az azonos vagy különböző értékrendeket képviselő szereplők jellemábrázolása	4 pont
5. az értékrendek hatása az ábrázolt barátságokra, a szereplők sorsára	4 pont

Pontot ér a témának megfelelő szövegválasztás (a szerző helyes megnevezése – 1 pont, a cím helyes formája – 1 pont; a téma szempontjából releváns mű választása – 2 pont) és az értekezés megfogalmazási módja (logikus gondolatmenet, szövegkohézió – 2 pont, helyes fogalom- és nyelvhasználat – 2 pont, helyesírás – 2 pont, valamint az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása – 2 pont) 12 pont